

Za vše osobně ručím

Rozhovor s lídrem skupiny Swans Michaelem Girou

Americká skupina Swans hrála v Praze již několikrát a její koncerty vždy nabídly velmi intenzivní podobu velmi hlasitého repetitivního rocku, psychedelie a kytarového noise. Není v současnosti mnoho skupin, které by fungovaly přes třicet let a stále s naprostou vehemencí přinášely až rituální koncertní zážitek s naprostým nasazením a nepominutelným vlivem na rockovou hudbu. Aktuální podoba Swans se nyní blíží ke svému konci, přesto však má před sebou ještě poslední turné, jehož zastávkou se stane i Divadlo Archa.

Lukáš Jiříčka

Prohlásil jste, že vaše poslední album The Glowing Man je poslední nahrávku této sestavy Swans. Co to přesně znamená? Jedná se o vaše zcela poslední turné nebo jen závěr této podoby vaší kapely?

Pouze se jedná o konec této sestavy. V současnosti se už cítím poměrně nepříjemně v této konstelaci a rád bych našel jiný zvuk Swans, ovšem s jinými lidmi. Myslím, že jsem se současnými spoluhráči udělal hodně skvělé práce, aspoň doufám, ale trávíme spolu takřka dvě stě dní v roce v posledních sedmi letech, což je náročné, přestože všichni jsou skvělí. Milujeme tuto hudbu, hrajeme skvělé koncerty, ale máme pocit, že se zase musíme každý vydat svou cestou.

Přesto je ale před vámi dlouhé turné...

Ano, vyjždíme na osmnáct měsíců dlouhou šňůru. Právě jsme skončili tři neděle intenzivních zkoušek s novým programem.

Proměňují se během tak dlouhých cest vaše skladby?

Naše hudba se vyvíjí od let 2010, 2011 podobným způsobem. Před turné připravíme sestavu skladeb, abychom je během cest a koncertu posouvali, rozvíjeli a proměňovali. Přidáváme nové věci, zajímá nás to, co se stane v danou chvíli. Obvykle se po konci turné rozhodneme nahrát všechny nové věci, což však neznamená, že je nehrajeme i dál. Moc nás nezajímá hrát repliky studiových nahrávek.

A jak tedy bude vypadat budoucnost vaší skupiny?

Nevím. Mám rok a půl na rozmyšlenou. Teď se jdu ponořit do dlouhé cesty se skupinou, až to vše skončí, budu určitě dlouho spát.

Můžete mi něco prozradit o genezi vaší nové nahrávky The Glowing Man? Mám pocit, že sama některé momenty či motivy textů opakuje, uzavírá a posouvá ale i k nečekaným oblastem, například k psychedelii a krautrocku.

Opakuji se, protože už jsem senilní. (smích) Nemyslím si, že tato deska je retrospektivní nebo sumarizující, jen se prostě k některým motivům a slovům rád vrátím. Myslím, že naše poslední tři desky jsou hodně provázané, ačkoliv to nebyl záměr. Lze to však vnímat jako jeden kus hudby, vůbec celou historii Swans lze považovat za nekončícího proces hledání. Myslím si však, že hledání je pro naši hudbu příznačnější než opakování známého.

Když jste se rozhodli na album umístit i živé nahrávky, bylo těžké je z toho obrovského počtu koncertních záznamů vybrat?

Některé skladby jsme hráli na posledním turné, a tak je i prověřovali. Ty další jsem nejdřív složil a nahrál jen s akustickou kytarou, abychom je pak dodělali a aranžovali ve studiu. Snažili jsme se jejich potenciál maximálně nasytit silou našeho zvuku.

Od začátku vaší kariéry, od prvního alba Filth, pracujete převážně s intenzivním, repetitivním a řekněme až s minimalistickým hudebním přístupem. Rozvíjíte a pomalu proměňujete opakující se struktury...

Ano, to mě zajímá od začátku – rozvoj a proměna toho, co se jeví jako známé. Chtěl bych všem doporučit jednu desku - Strumming od Charlemagne Palestine, která je sice v úplně jiném žánru a vznikla odlišně než věci od Swans, ale v mnoha ohledech se blíží tomu, oč usilujeme, a to hlavně na koncertech. Zde Palestine hraje na dvou koncertních křídlech najednou téměř hodinu kumulativní a opakující se struktury plné alikvotních tónů. Z jiné strany ohledává ten samý prostor co my.

Vím, že nejste velkým milovníkem repetitivní elektronické hudby...

To není úplně pravda, spoustu věcí například od Briana Eno, Kraftwerk, Aphex Twina či projektu Oval mám velmi rád. Také poslouchám hlavně psychedelii a elektroniku z počátku 70. let, ale v posledních deseti letech jsem o elektroniku přestal mít zájem, protože mám dojem, že už v ní nevnímám lidskou stranu, zápas o pojmenování nějakého existenciálního stavu skrze hudbu. Nijak se mě nedotýká.

A měla na vás tato elektronika ze 70. let nějaký vliv?

Těžko říct. Určitě v tom, co dělám, není slyšet ozvuk hudby Kraftwerku, ale spíš třeba raných The Stooges a Iggyho Popa nebo Suicide, i když zde se spíše jedná o zájem o jejich záměry a energii.

Náležel jste do kruhů newyorské avantgardy a hrával jste i v známém multimedialním klubu The Kitchen, kde mimo jiné vystupovali a začínali lidé jako Phil Glass či Steve Reich. Měl americký minimalismus nějaký dopad na vaši podobu velmi hrubého a repetitivního hardcore a noise rocku, který od počátku 80. let rozvíjíte?

Ano, hrávali jsme v The Kitchen, stejně jako Sonic Youth. Jednalo se o poměrně malý okruh lidí, kteří hledali něco jiného než například scéna no wave, která skončila ve chvíli, kdy jsem se přestěhoval do New Yorku.

Glasse jsem viděl poprvé, když vůbec poprvé hrál v roce 1978 v Los Angeles a jeho hudba mě velmi zaujala. Později jsem poslouchal i jeho desky, co mají až extatický ráz. Rozhodně jsem víc poslouchal hudebníky jako byl Terry Riley, Charlemagne Palestine nebo Tony Conrad. Měli pro mě přitažlivější zvuk. Myslím, že spíš jsem ale měl vztah k až symfonickým albům ve smyslu plnosti zvuku typu Ummagumma od Pink Floyd. A pokud mě něcoosobně zasáhlo, tak to byla spolupráce s kytaristou a skladatelem Glennem Brancou. Účinkoval jsem v jeho Symphony No. 3 a bylo fascinující sledovat proces vzniku této skladby z počátku 80. let. Byla to silná zvuková zkušenost.

Zmínil jste extázi jako produkt hudby a jejích struktur. Myslím, že o něco podobného usilujete s velmi intenzivní hudbou se Swans. Ale je mnoho podobně hypnotické hudby, která je právě

založena na neustále proměně, zahuštěných a dynamických strukturách, leckdy i agresivním zvuku jako například poslední nahrávky Johna Coltranea či rané sety Ornette Colemana...

Možná jsem větší fanoušek Alice Coltrane... (smích), navíc pozdní díla Coltranea takřka neznám, ale chápu, že se možná skrze jiné prostředky než my blížil k extázi skrze hudbu. Jedná se o překročení jistého stavu, odpoutání se od určitých norem, čím má být kompozice. Mne podobné normy také nezajímají.

Vyrůstal jsem v 60. a na počátku 70. let a hudba byla plná psychedelie, celostního a imerzního zážitku. To mě nasměrovalo.

Se současnou podobou Swans se věnujete poměrně agresivní a až hlukové hudbě s písňovou strukturou. Nechybí vám však opět křehká hudba, kterou jste rozvíjel na vašich dřívějších albech jako například The Burning World, sólových albech nebo v rámci skupiny Angels of Light? Hodláte se k této akustičtější podobě Swans vrátit?

Myslím, že i na posledním albu The Glowing Man se k této hudbě blížím. Asi se k této podobě hudby, v níž mají texty a slova větší prostor, opět vrátím, ale kdo ví. Rozhodně mě momenty, v nichž jsou sonické obrazy ovládnuté slovy, velmi lákají k novému zkoumání.

To byste se mohl vrátit i k psaní literatury.

Ano, to bych rád, ale v současnosti nic takového není možné. Psaní vyžaduje naprostou koncentraci a odevzdání, a to mi chybí stejně jako klid na čtení. V roce 2009 jsem se rozhodl dát veškerou svoji duchovní a fyzickou sílu Swans, dělám to tedy posledních sedm let na sto procent a nemohu se soustředit na nic jiného.

Podle jakého klíče si vybíráte support pro své koncerty?

Je to prosté. Musím mít tyto projekty rád, ale zároveň hledám něco, co mě samotného překvapí. Obvykle chci, aby tyto koncerty předskokanů byly kontrapunktem k naší skutečně hlasité rockové hudbě, a tak si na scénu zvu hudebníky jako byli Pan Sonic anebo písničkáře jako je Sir Richard Bishop. Hráli s námi lidé z Xiu Xiu nebo improvizátor na violoncello Okkyung Lee. Mít jeden večer na scéně dva podobně hlasité projekty jako Swans by nemělo smysl. Publikum by mělo umět přijmout i jinou perspektivu a kontrastní druh hudby. Myslím, že to funguje, lidé cítí, že tomu všichni věříme a jsme našim koncertům naprosto odevzdání.

Je to podobné jako s mým labelem The Young God Records, který stále funguje na principu do it yourself, drží tedy jistý punkový náboj v potřebě stát mimo velké instituce nebo labely. Za vše ručím osobně a stojím si za tím. Rád dělám věci ručně. Je to moje dovednost, živím se totiž sám od svých patnácti let a vím, jak na to.

Rozhovor vedl Lukáš Jiříčka

